



ВПІЗНАЙ ПТАШКУ

Цю пташку не сплутаєш з жодною іншою зимуючою птахою. По-перше, вона досить велика – більша, ніж синиця, повзик, снігур. По-друге, вона дуже гарна: рожево-сіра пухнаста шубка, чорні широкі смуги-крила, яскрава жовта смужка на кінчику хвостика. А ще у неї високий чубчик, наче хусточка на голівці. З піднятим чубчиком пташка має дуже урочистий вигляд. Вона любить смакувати яблучками дички, ягодами, горобиною.

КАПОСТІ ПУСТУНЧИКА

Лапуна написала в одній стрічці назви хижих птахів, а в іншій – рослиноїдних. Пустунчик сплутав усі назви: *голуб, грач, горобець, синиця, сова, снігур, омелюх, ластівка, шишкар, орел, шпак*. А ти знаєш, де які птахи? **Напиши!**

Хижі:

Рослиноїдні:

ВПІЗНАЙ ХИЖОГО ЗВІРА

Це – один з найбільших хижаків. Він харчується і рослинною, і тваринною їжею. Рослинний корм: ягоди, горіхи, жолуді, коріння і бульби рослин, молода трава, овес, фрукти. Любить гриби і мед. Їсть різноманітних комах і їхніх лялечок, слимаків, жаб, ящірок і рибу. Спробувавши тваринну їжу, цей звір починає полювати на мишей, лосів, кабанів, загризає овець, коней. Впізнав хижака?



ЗАПИТАННЯ ВІД РОЗУМНИКА

Чому рослинам важливо розповсюджувати свої плоди якомога далі?

ВІДПОВІДЬ. РОСЛИНИ НЕ МОЖУТЬ рухатися, тому їм важливо розповсюджувати свої плоди якомога далі. Це роблять за допомогою тварин, які їдять плоди рослин і розносять насіння на великі відстані. Також рослини використовують спеціальні пристосування, щоб приваблювати тварин. Наприклад, деякі рослини мають дуже яскраві, ароматні плоди, які приваблюють птахів. Інші рослини мають дуже великі, соковиті плоди, які приваблюють ссавців. Деякі рослини мають дуже довгі, витончені квітки, які приваблюють комах. Усі ці пристосування допомагають рослинам розповсюджувати свої плоди і насіння на великі відстані, що є важливим для їхнього виживання.

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

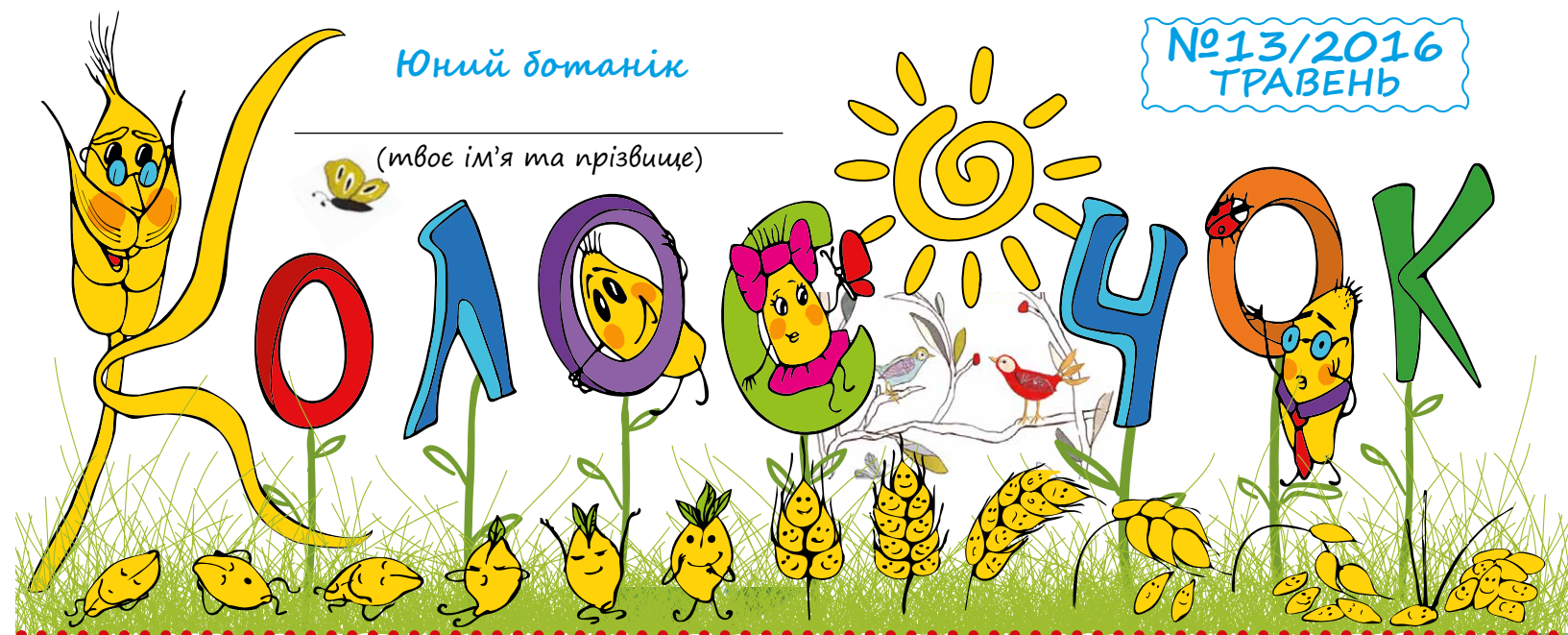
Роксолана Дребот,
e-mail: drebot.roksolana222@gmail.com
Дизайн і верстка: Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 22.04.16,
формат 60х84/8.
Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ”.

Юний ботанік

№13/2016
ТРАВЕНЬ

(твое ім'я та прізвище)



НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ



МАНДРІВКИ РОСЛИН: ОПЛАЧЕНИЙ ПРОЇЗД

Тварин приваблює смачна м'якоть плодів, їхній аромат та яскраве забарвлення. Наприклад, омелюх полюбає плоди горобини, глоду, соковиті солодкі плоди яблуньки-дички. М'якоть перетравлюється у шлунку пташки, а насіння – ні. Пташка перелітає від дерева, де знайшла плоди, у інше місце і разом з послідом „сіє” насіння. Зважте – відразу з добривом! Птахи, які харчуються плодами і насінням, мають короткий, широкий і дуже міцний дзьоб.

У такий спосіб подорожує насіння багатьох рослин, які оплачують проїзд своїм „перевізникам”, обдаровуючи їх смачними плодами. Взимку птахи ласують червоними ягодами, які вирізняються на фоні сухого листа та оголених чорних гілок. Пернатих приваблюють плоди горобини, бузини, калини, бруслини, тису, глоду. Привабливими плодами бузини, чорниці, малини та суниць охоче ласують не лише птахи, але й ссавці. Деякі рослини так добре пристосувалися до проїзду у шлунку тварин, що їхнє насіння проростає лише після того, як його тверді оболонки пом'якшує шлунковий сік.

Дарма, що не у всіх рослин плоди такі привабливі! Корови, коні, вівці, кози, гризуни поїдають трави, які не мають яскравих плодів, і разом з насінням тварини перевозять його у своєму шлунку.

СЛОВНИЧОК РОЗУМНИКА

Ендозоохорія – поширення плодів та насіння тваринами.



ФОТОВІКТОРИНА

Якщо хочеш, щоб твій сад приваблював зимуючих птахів, посади дерева та кущі, які взимку теж мають смачні плоди. На цих деревах – справжні пташині банкети! Але навіть влітку плоди дерев та кущів, смачні соковиті ягоди – чудова їжа для птахів, гризунів та деяких ссавців. Розглянь фото плодів, які полюбують тварини, і впиши відповідну цифру у коло.



- 1 КАЛИНА ЗВИЧАЙНА
- 2 ДЕРЕВ
- 3 ГОРОБИНА ЧОРНОТІЛІДНА
- 4 БЕРЕСКЛЕТ
- 5 СУМАХ ПУХНАТИЙ
- 6 ЯЛІВЕЦЬ ВІРТИНСЬКИЙ
- 7 ПАДУБ
- 8 ЯБЛУНІ-ДИЧКИ
- 9 КРАСИВОТІЛІДНИК
- 10 КАЛИНА ЗУБЧАСТА
- 11 БУЗИНА ЧОРНА
- 12 БРУСЛИНА
- 13 ТИС
- 14 ГЛІД
- 15 ЧОРНИЦЯ
- 16 МАЛИНА
- 17 СУНИЦЯ

ТРАВНА СИСТЕМА ПТАШКИ

Птахи харчуються не лише соковитими плодами. Їжа рослиноїдних птахів дуже різноманітна. Вони поїдають траву (як правило, ніжні, соковиті і найбільш поживні її частини), пагони злаків (інколи разом із пророслим зерном), листя і хвою, квіткові бруньки, свіжі квіти і навіть тоненькі гілочки. Розглянь на малюнку, як рухається плід у травному тракті пташки.



Один із способів поширення плодів кавового дерева – у шлунку тварин. Саме ці плоди використовують для виробництва найдорожчих елітних сортів кави – „Блек айворі” та „Копі Лювак”.

Сорт кави „Блек айворі” виготовляють... слони, яких спеціально годують кавовими зернами. У шлунку тварини руйнується білок зерен, і кава набуває гіркої присмаку. Перетравлювання їжі у шлунку триває 15-20 годин, а потім виробники збирають слоний послід, розминають його, обробляють і отримують найдорожчу у світі каву. Ціна за 1 кг кави „Блек айворі” становить приблизно 1 880 доларів США. Щоб отримати 1 кг такої кави, необхідно згодувати слону 33 кг свіжих кавових зерен.

Натомість інший сорт кави „Копі Лювак” має схожу технологію виробництва, але кавові зерна споживають мусанги, які водяться в Південній та Південно-Східній Азії.

ЗАВДАННЯ ВІД ЛАПУНІ

Лапуна записала на дошці оповідання про плоди, а Пустунчик витер окремі слова. Допоможи Лапуні відновити текст:

Плоди та насіння можуть поширюватися на великі відстані у шлунково-кишковому тракті _____, _____, _____. Рослина віддячує своєму „перевізнику” смачними _____, тобто „оплачує свій проїзд”. Як правило, такі плоди _____, _____, _____, можуть мати _____. У шлунку тварини оболонки плоду та насінини під дією шлункового соку _____, тому насіння краще _____.

Слова-підказки: блискучі, аромат, плодами, пом'якшуються, птахів, яскраво забарвлені, людини, проростає, смачні, тварин.

